

Innspill fra PBL til Arbeids- og sosialkomiteens behandling av representantforslag om gode arbeidsvilkår for gode velferdstjenester

PBL (Private Barnehagers Landsforbund) er Norges største interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for private barnehager, stiftet av 72 private barnehager i 1993.

Med 2.138 medlemsbarnehager¹, med om lag 36.000 ansatte og 118.000 barn, har PBL bygget opp et omfattende kompetansemiljø om drift av private barnehager. Vi har medlemmer over hele landet, i 217 kommuner.

PBLs medlemmer representerer mangfoldet i barnehagesektoren.

- Seks av ti medlemsbarnehager er enkeltstående barnehager. PBL organiserer også de største barnehagekonsernene i sektoren.
- Medlemmene er selskaper, stiftelser og foreninger.
- Medlemmene representerer et stort mangfold av ulike tilbud, som ordinære barnehager, steinerbarnehager, gårdsbarnehager og tros- og livssynsbarnehager, for å nevne noen.

Siden 2014 har det vært en forutsetning for å være medlem i PBL, at barnehagen er omfattet av en tariffavtale som også regulerer tjenestepensjonen.

PBL viser til representantforslag 87S (2020-2021) om gode arbeidsvilkår for gode velferdstjenester fra Bjørnar Moxnes. I representantforslaget problematiserer Moxnes lønns- og arbeidsvilkårene til ansatte hos private aktører innen offentlig finansierte velferdstjenester generelt.

PBL vil i denne omgang kun redegjøre for lønns-, arbeids-, og pensjonsvilkårene til ansatte i private barnehager, uten å gå i dybden på de enkelte forslagene.

PBL understreker at en sektor som lever på offentlige tilskudd og foreldrebetaling, slik private barnehager gjør, har et særlig ansvar for at ansatte har konkurransedyktige lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår. Vårt inntrykk er at forholdene er godt lagt til rette for de ansatte i barnehagesektoren.

OECD² la i 2019 frem en rapport som viste at 97 prosent av de barnehageansatte i Norge var fornøyde med jobben sin. En norsk dybderapport fra NIFU³ (2020) utdyper funnene. Denne rapporten viser at ansatte trives like godt i jobben uavhengig av om eieren er offentlig eller privat.

I NOU-en *Private aktører i velferdsstaten* skriver Velferdstjenesteutvalget følgende: *Dataene fra SSB viser at lønnsnivåene for private og offentlige barnehager i gjennomsnitt nå ligger nær hverandre*⁴. En gjennomgang faktisk.no⁵ har gjort, viser at over 95 prosent av de ansatte i private barnehager er bundet av en tariffavtale som sikrer de ansatte vilkår som er konkurransedyktig med vilkårene for ansatte i offentlige barnehager.

¹ Oppdatert oversikt over PBLs medlemmer finnes på <https://www.pbl.no/vare-medlemmer/>

² TALIS Starting Strong Survey: Første hovedfunn s. 31

https://www.udir.no/contentassets/b92dd897201d43acb0f4de820f39b75a/talis3s_kortrapport_oktober_2019.pdf

³ *Trivsel, læring og utvikling i barnehagen (rapport 2020:10)* s. 69

<https://www.udir.no/globalassets/filer/bilder/ikt/nifu-dybderapport-talis-3s-mars-2020.pdf>

⁴ NOU 2020:13 s. 302

⁵ <https://www.faktisk.no/faktasjekker/qZP/over-95-prosent-av-ansatte-i-private-barnehager-har-tariffavtale>

Barnehagepensjon er navnet på pensjonsavtalen PBL har med fagforeningene Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Delta. Den er kjønnsnøytral, livsvarig og sikrer opptjening for alle år i arbeid.

I statsbudsjettet for 2021 foreslo regjeringen å kutte pensjonstilskuddet, ved å justere pensjonssjablongen ned fra 13 til 11 prosent av lønnskostnadene. Dette ville tilsvart et varig kutt til private barnehager på 350 millioner kroner, og ville gitt private barnehager svekkede forutsetninger for å sikre sine ansatte konkurransedyktige vilkår. Forslaget ville også forsterket forskjellsbehandlingen mellom private og kommunale barnehager. Kommunene rapporterer i gjennomsnitt en pensjonskostnad på om lag 18 prosent av lønnskostnadene (2018-tall). Til tross for et betydelig lavere kostnadsnivå, er vilkårene for de ansatte fullt ut konkurransedyktige i private barnehager.

I forhandlingene om statsbudsjettet ble forslaget om kutt i pensjonstilskudd reversert etter massive protester fra eiere, ansatte og foreldre. PBL og fagforeningene sto sammen mot dette kuttet⁶, da utfallet kunne blitt reforhandling av pensjonsavtalen og dermed svekkede vilkår for over 30.000 ansatte i en kvinne-dominert sektor.

Siden 3. kvartal 2012 har det legemeldte sykefraværet i private barnehager vært systematisk lavere enn sykefraværet i offentlige barnehager. På det meste har forskjellen i legemeldt sykefravær mellom private og offentlige barnehager vært på 1,3 prosentpoeng på landsbasis. For 3. kvartal 2020 hadde private barnehager et sykefravær på 6,7 prosent, mens offentlige barnehager hadde et sykefravær på 7,6 prosent.

Heller ikke bemanningen i private barnehager vitner om uholdbare arbeidsforhold.

Etter at Stortinget vedtok nye normer for pedagog- og bemanningstetthet i 2018, viser statistikk fra Utdanningsdirektoratet at begge normene i snitt er oppfylt både i kommunale og private barnehager. PBL vil benytte anledningen til å bemerke at innfrielsen av disse normene har vært krevende både kommuner og private barnehager, ettersom normene ikke er fullfinansiert fra staten. Regnskapene fra 2019, som er siste tilgjengelige regnskapstall, viser at over en tredel av de private barnehagene gikk i underskudd.

Foruten disse reguleringene viser PBL til at private barnehager er pålagt særkrav om å fremlegge revisorattestasjon om at barnehagens resultatregnskap ikke er belastet med kostnader som ikke gjelder godkjent barnehagedrift. Private barnehager er også pålagt årlig innrapportering av bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling til Kunnskapsdepartementet og til kommunen.

I representantforslaget hevder representanten Moxnes at overskudd vil gå ut over blant annet «tilbudet til mennesker som velferdstjenestene er til for». I barnehagesektoren er det ingen dokumentasjon på at tilbudet til barn i private barnehager er dårligere enn tilbudet til barn i kommunale barnehager.

Selv om foreldreundersøkelser ikke sier alt om kvaliteten i barnehagene, så er det verdt å merke seg at alle målinger av foreldretilfredshet som er gjort siden 2009 viser at foreldre med barn i private barnehager er litt mer fornøyde med barnehagen enn foreldre med barn i kommunale barnehager.

For mer fakta om barnehagesektoren viser PBL til www.barnehagemonitor.no.

⁶ <https://www.pbl.no/aktuelt/politikk/varsel-om-pensjonskutt-2020/tariff-partene-motte-statsraden----la-frem-dokumentasjon-pa-hva--pbl-pensjon-koster-barnehagene/>